

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

5. An, & qualiter expresso uno modo vacationis non veniant alii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

petratione per cessum vel decessum non comprehendit vacationem per mortem civilem, v. g. per privationem, ait n. 26.

Questio 5. An, & qualiter expresso uno modo vacationis non veniant alii?

Respondeo: expresso uno modo vacationis, ut per obitum, non veniant alii, ut per resignationem. Paris. l. 8. q. 7. n. 132. Chok. ad reg. 62. n. 2. Pirh. ad lit. de Concess. prob. n. 28. citans Laym. in c. susceptum. de rescrip. in 6. n. 2. (ubi etiam dicit, hanc doctrinam locum habere in gratia motu proprio principis concessa, & in rescriptis aut concessionibus aliorum Ordinariorum) Garc. p. 11. c. 1. n. 8. citans prater quamplurimos alios Mand. reg. 30. q. 7. n. 22. qui cum Franco dicit, id procedere, esto, in aliis modis vacationis sit fortior ratio (quamvis idem Garc. loc. cit. n. 77. asserat sibi probabilissimum videri, quod observat Dominicus cons. 52. n. 119. & qui eum sequuntur, Ferret. cons. 304. nimirum in ordinario non procedere cit. c. susceptum; sed in uno modo expresso contineri alium, eò quod in Ordinario, in quo non datur subreptio juxta Clement. 2. de offic. Ordinar. & juxta quod docuerat ipse Garc. p. 8. c. 3. n. 3. modus vacationis expressus non videatur causa taxationis; sicut nec in Papa, quando providet motu proprio: pro quo postremo citat Franc. etsi contrarium sit, nempe procedat c. susceptum. in executore seu Commisario Papæ; sicut etiam in legato, utpote in quibus cadit subreptio) C. Luca de benef. d. 36. num. 20. Lott. l. 3. q. 7. à n. 54. juxta cap. susceptum; cujus dispositionem hac singulari ratione niti, ait Lott. nu. 5. quia expressio modi vacationis respectu certi beneficii, & unius personæ propter implicitam negationem alterius modi, habet vim restrictivam ad illum ipsum modum expressum; proinde que non possit capi vacatio ex diverso modo, quin detur contradictio in objecto: nam si quis narret beneficium vacare per obitum titii, constet autem, alium prius resignasse beneficium, impossibile est sustinere gratiam tanquam de vacante per obitum Titii; atque sic eleganter docuisse Abb. in c. significante. de rescrip. num. 6. & 7. sic itaque qui obtinuit provisionem de certo beneficio tanquam vacante per obitum certæ personæ, illud non potest capere per resignationem illius personæ. Lott. cit. n. 54. similiter si manderet alicui conferre beneficium vacans per ademptionem incompatibilis alterius, non potest ei conferri, quod vacat per matrimonium contractum. Pirh. loc. cit.

2. Porro limitatur responsio variè à variis. Primò à Felin. in c. in nostro. de rescrip. Solva, Abb. & c. apud Garc. l. c. num. 84. ut procedat in materia odiosa (qualis est impetratio beneficiorum) non verò procedat in materia non odiosa; sed in ea veniant omnes vacationes; licet exprimat tantum vacatio per mortem: quam tamen limitationem sublimitat seu distinguit Garc. l. c. à n. 84. hoc modo; quòd in literis ad beneficia, quæ ambitiosa reputantur, expresso uno modo vacationis non venit alter: item aliàs, etiam in dispositione hominis, dum verbum *vacatio* profertur ab homine, expresso uno modo non venit alter; etiam si materia non sit ambitiosa, seu odiosa, sed favorabilis: pro quo citat Franc. Gigas. & c. nisi fortè fieret expressio, seu mentio de morte in casu, ubi eundem effectum operaretur mors civilis, quem naturalis: æquipa-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

rantur enim tunc, si materia sit favorabilis, mors civilis & naturalis; adeò que tunc expresso modo vacationis per mortem naturalem, veniret & vacatio per mortem civilem. Garc. n. 86. In dispositione verò juris, dum exprimitur certus modus, ut per mortem, etiam in materia odiosa veniant alii modi, dum militat in iis, ac in modo expresso, eadem ratio; secus si non militat eadem ratio.

3. Secundò limitatur à Felin. & Selva apud Garc. l. c. n. 10. quòd dum communis opinio est, quòd vacet beneficium uno modo, nempe illo, qui solus expressus est, excusetur impetrans (dum is est unicus non habens competitorum, qui impetravit idem beneficium, etsi posterius ex alio capite; quique se opponat ante completum negotium, hoc est, ante adeptam possessionem) & impetratio non vitietur; etsi beneficium non vacet illo modo, qui expressus est. Verum hanc limitationem Garc. n. 11. ait intelligendam, dum vacatio exprimitur ex persona illius, qui communiter reputabatur verus beneficiarius: de cetero communem opinionem non excusare impetrantem, si reverà beneficium non vacavit modo expresso.

4. Tertiò limitatur ab eisdem Felin. Selva. & Mand. ad reg. 30. q. 7. n. 22. Menoch. de arbit. l. 2. cas. 201. n. 105. apud Garc. l. c. n. 15. ut procedat, nisi aliud appareat de intentione mandantis seu concedentis Papæ; de qua intentione Papæ constare volunt Mandos & Menoch. ex verisimili conjectura; ut si talis sit impetrans, cui concessisset Papa etiam vacans alio modo, quàm expresso. Verum id sibi displicere, ait Garc. n. 18. eò quòd vel sic dispositio c. susceptum, ferrè nunquam haberet locum; quoniam cui Papa concedit gratiam de beneficio vacante per unum modum, maxime difficiliorem, concederet ferè semper, etiam dum exprimeretur vacans per alium modum; cum non sit major ratio in uno, quàm in in alio: proinde ait Garc. n. 19. de hac intentione tunc constare, quando id ex aliquibus verbis literarum colligeretur; ut si scriberet motu proprio; ac præcipuè, si apponeret clausulam illam, sive alio quovis modo; hujus enim clausulæ præcipua vis est declarare intentionem Papæ non restringi ad unum illum vacandi modum expressum, sed extendi quoque ad quemcunque alium; ac ita salvari gratià ab obreptione inducta per expressionem certi modi vacationis. Lott. l. 3. q. 8. n. 61. & 62. Et hinc investus est stylus ampliandi gratiam per adjectam dictam clausulam, seu adjecti illa solet in impetratione beneficiorum. Lott. ibid. Chok. loc. cit. Barb. juris Eccl. c. 14. n. 77. Atque ita, dum in supplicatione expressus modus vacationis, & dum apponeretur dicta clausula præmissa, sive quovis alio modo vacet, comprehenditur omnis modus vacandi, sive directus sive indirectus, etiam accessorius. Paris. l. 8. q. 7. n. 134. Barb. l. c. n. 77. Chok. ad reg. 62. n. 20. citans C. Paris. cons. 33. n. 20. l. 3. Gemin. Castador. & c. Capit proinde dicta clausula etiam vacationem per privationem. Garc. loc. cit. num. 32. citans Moh. decis. 2. de sequest. Paris. & c. unde etiam resignatarius in virtute dictæ clausulæ potest capere beneficium tum vacans per obitum alterius, quamvis resignans nullum jus in eo haberet. Garc. n. 33. citans Paris. l. 8. q. 7. n. 64. & 120. Mand. de signat. grat. tit. de resign. Mohed. decis. 5. de prob. & c. plura de hac clausula quest. seq. illud circa illam hic observandum, quòd in provisionibus inferiorum col-

A 2

laturum

latorum non facillè admitti solet dicta clausula, cadens in provisionibus Apostolicis. C. Luca, de benef. d. 37. n. 21. quamvis contrarium teneat Garc. p. 11. c. 1. n. 75. dicens verius esse, Episcopos & alios collatores posse in suis provisionibus uti dictâ clausulâ quovis modo, ut omnis modus, quo possunt conferre, contineatur; cum non inveniatur prohibitum, citatque pro hoc Franc. in c. susceptum. n. 10. Cosmam. in pragm. sanctâ, tit. de causis. v. alio quovis modo. Pureum. decis. 181. l. 3. Rebuff. in addition. recent. n. 16. & c. idemque ait habere Lap. alleg. 78. n. 14. de patronis, addit etiam Garc. num. 76. verius esse, quod collatores Papâ in inferioribus possint conferre, vacationis modo non expresso, & habere modum vacationis per expresso; citat pro hoc Rebuffum in concordatis, tit. forma mandati. v. innodatus. de Electoribus. & conf. 73. vide, quæ hanc in rem dicuntur ab eodem Garc. n. 77. & 78.

Quæstio 6. An, & qualiter elidatur vis dictæ clausulæ: seu præmissio, seu alio quovis modo vacet?

1. **R**espondeo primò: hæc clausula, etsi, ut dictum, comprehendat omnem modum vacandi ex persona expressa; non tamen comprehendit modum ullum vacandi ex alia persona non expressa, nisi addatur: aut ex alterius cujuscunque persona vacet. Chok. l. c. Garc. l. c. n. 22. citans Mand. ad reg. 19. q. 17. n. 4. & conf. 4. n. 17. Nav. in c. si quando, de rescrip. excep. 2. n. 3. Menoch. ubi supra n. 107. & 122. Paris. de rescrip. l. 8. q. 7. n. 65. addit tamen Garc. n. 23. contrarium, nempe quod dicta clausula propter verbum vacet comprehendat quoque modum vacandi ex alterius persona non expressa, & pro hoc citat Mohed. decis. 2. de Offic. deleg. n. 2. Paris. ubi ante n. 126. Idem sentire videtur Lott. l. c. n. 66.

2. Secundò: dictâ clausulâ comprehenditur solum modus omnis vacandi de præsentis, non autem de futuro. Garc. n. 25. citans Mand. cit. q. 17. n. 13. Caputaq. decis. 256. p. 2. Paris. ubi ante, n. 133. contra Sarnens. ad reg. de infirmis. q. 34.

3. Tertio: si datus fuit dispositivè certus modus vacandi, vi dictæ clausulæ non venit alius, sed ea restringenda ad istum modum, ita ut ad validitatem gratiæ in alio modo vacationis non suffragetur, & impetrans non possit capere ex aliis modis vacantia. Barb. l. c. n. 79. Lott. l. c. n. 65. citantes Casar. de Grass. decis. 14. de præb. n. 8. Garc. l. c. n. 34. juxta decis. Rotæ in Callagur. Thesauraria. 11. Januarii. 1578.

4. Quarto vis illius clausulæ manet elisa ex contraria forma literarum, dum in illis Papa restringit gratiam ad unum aliquem certum modum vacandi. Lott. loc. cit. n. 64. contra Simonet. de rescrip. q. 61. n. 4. adeò, ut hac in re nihil attentius consideretur, quam forma ipsa literarum in restringenda vel amplianda hujusmodi clausula: quia sicut in impetrationibus certo modo consuevit restringi, seu elidi per dispositionem, ita in aliis consuevit ampliari, non solum respectu modi, sed etiam personæ, & effectus resultantis ex vacatione expressa Lott. n. 66. operaturque ampliatio hæc in tota sua activitate, nisi vitium intrinsicum habeat; quia videlicet per dolum vel fraudem fuit extorta contra intentionem Papæ, quod tunc arguitur, ubi modus expressus omni modo est falsus; quippe hoc casu, ne proprius dolum impetranti patrocinetur, tota gratia corruit. Lott. n. 67. siquidem hujus clausulæ

usus non fuit excogitatus ad fovendâ malitiam & fraudem, sed ad excusandâ simplicitatem, & probabilem credulitatem ex communi reputatione, quando non potest dici profusus falsum id, quod narratum fuit, si aliquo primordio veritatis nitatur. Lott. n. 68. & 69. citans Barb. in Collect. ad c. susceptum. n. 14. & Riccium in Collect. 355. ad finem definit. 4. n. 9. Hinc jam non licet provisio, dum arctatur justificare gratiam, vi hujusmodi clausulæ recurrere ad quemcunque vult vacationis modum; sed tunc demum, ubi justificavit saltem de facto modum narratum; quia ubi vacatio narrata non apparet justificata, saltem de facto, gratia est obreptitia, ac proinde frustra tunc recurritur ad clausulas ei infertas, quæ cum ipsa corruunt. Lott. n. 70. & 71. Garc. loc. cit. n. 36. ubi etiam, quòd illa duo bene stent simul, quòd beneficium vacet alio modo quam narrato, & tamen vacatio narrata possit justificari, saltè de facto; quia ille, ex cujus persona vacatio narratur, habebat possessionem seu jus aliquod in beneficio; præmissâ autem hujusmodi justificatione de facto intrat effectus dictæ clausulæ, nec attenditur contradictio, ita ut, qui fuit provisus tanquam de vacante per resignationem, non impediatur capere vacans per obitum ejusdem personæ, & è contra. Lott. n. 72. citans Rotam decis. 341. num. 2. l. 3. p. 3. divers. & decis. 309. n. 2. in recent. & Mohed. decis. 2. n. 1. de Offic. deleg. 5.

Denique dicta clausula simpliciter concepta, seu nullâ factâ mentione alicujus reservationis, non capit modum vacandi, ex quo resultat reservatio, & præcipuè reservatio major, nempe per obitum in curia. Lott. l. c. n. 76. citans Rebuff. in pr. in forma signaturæ. v. affectum. versu. 1. Simonet. de rescrip. q. 14. Mand. ad reg. 19. q. 17. & 8. Ro. de Falcon. de rescrip. q. 4. effectu 4. contra Sarnens. ad reg. de infirmis. q. 34. in principio. Paris. l. 8. q. 7. n. 131. & 132. adeòque ut & ipse modus vacationis comprehendatur ex stylo curiæ, adjicitur & adjici necesse est hanc simillimè clausulam: seu quovis alio modo, etiamsi ex illo quavis generalis reservatio, etiam in corpore juris clausula, resultet. vel: non obstante quacunque reservatione, etiam clausula in corpore juris. Lott. n. 77. Barb. ad c. susceptum. n. 8. & 9. ubi tamen illud observandum, quòd ubi resultat reservatio ratione mensis, non possit capi vacatio per obitum, nisi facta sit expressa mentio de mensè, propter regulam mensium Lott. l. c. n. 70. citans Pureum. decis. 3. super reg. mensium. & Rotam decis. 309. n. 3. p. 2. recent. quòd si autem facta fuit mentio reservationis per dictam clausulam, seu quovis alio modo, absque eo, quòd adjiciantur cetera, venit omnis reservatio, seu vacatio omnis, qualiscunque demum ex ea resultet reservatio, præterquam vacatio apud Sedem seu in curia; quòd hæc specialem requirit mentionem. Garc. loc. cit. num. 27. & 28. citans Franc. in c. 2. de præb. in 6. Simonet. cit. q. 4. n. 15. & q. 73. n. 1. Gonz. gl. 13. à n. 55. contra Mand. qui vult venire etiam tunc vacationes apud Sedem: & Barb. loc. cit. n. 77. ubi remittens ad seipsum tr. de clausulis. claus. 162. simpliciter ait, quòd per dictam clausulam: vel quovis alio modo: veniat quoque vacatio apud Sedem, & per resignationem. Proceditque id (nimirum quòd factâ mentione reservationis per clausulam illam: vel quovis alio modo: veniat omnis reservatio) vel maxime, ubi adjicitur clausula: ac dispositioni Apostolica specialiter, vel aliâ generaliter reservatum existat: quæ clausula in literis Apostolicis apponitur, quando facta fuit mentio dispo-